

Љубиша Мишић

Завичајно фолклорје

Момчило Милошевић, „ТАМЊАНИШТЕ”, писме, издање: Библиотеке „МААДИ МАЈ” Зајечар 1972. године

У својој првој збирци, песник Милошевић, преписа: завичајне пределе, пчелиње стазе, вучје богазе, претке који верујем да му и даље дивно певају у завичају који изговара и изван завичаја.

Збирка „ТАМЊАНИШТЕ” није компонована у цикласном облику, од прве до последње песме, пресећу нас песме, које се потврђују самим његовим завичајним предлом, каменом, водом која бива и кад не бива. А кроз те елементе, и друге, кроз бивша или стална рождества чокота виноградског и шумског зеца, чини се, продужава се и рождество целог света. Мајчинско млеко још не престаје да извире из пепела, још не заборавља нас будуће у пепелу, још нас сунце греје у одбаченој кошуљици змије, и ако је смрт баш та зверка која условљава будуће животе, онда је смрт најправилнији логос света.

Ходећи низ ове песме, које као да су од девојачких кика и рогова младога бика, пред првим парењем, у старом пределу, његово „Тамњаниште” својим малим великим дионицијским истинама — али такође и аполинијским надама, даје: слику, звук, па слику. Некад бременито а некад сеновито! Милошевић, као жрец поетске речи, у тоталном поимању свега око себе, отворено песнички, са стегнутом песницом и затвореним очима, тво-

ри пределе — претке, али и кроз последњу жетву сунцем, он није пуки сликар завичајних обреда и обичаја, он жели да преко рационалних објеката и рационалних духовних видика, извуче нешто што само на први поглед има ирационално обележје, а уствари он жели, — сваким својим стихом, сваком својом песмом, стално да потврђује вечност живота, кад кад служећи се елементарним методама са елементарним при звуком, што само поједностављује и доводи до дескрипције, наративе у интерпретацији свега онога што се око њега може осмислити.

Језик песника обогаћен је кованицама, које је сам песник измислио, а које за подлогу имају народну реч, тако да скоро у свакој песми сусрећемо се са свежим кованицама, које на нашем песничком небу, још од Лазе Костића, непризнато егзистирају, мада су те кованице саме песнику, као нека откривена расковничка трава, а уједно треба признати да те кованице не треба потпењивати, већ сматрати значајним доприносом песничковог духа, духу народног стараштва, тако богатом а тако неизједначеном са осталим истороним богатствима, која уствари, једино право прекло и зачеће имају једино баш од народног творца и фолклора! Кованице су по свом облику именичне, — или је

именична реч скраћивана или је пак продужавана, тако да од једне придевне именице добијемо најчешће именицу у множини, то јест нову кованицу, која нас најчешће подсећа на неке давне и драге мирисе детињства.

Песник са својим песмама „Тамњаништа“, ниједнога трнута није сам, док их пише и док их не пише, метафизичка присутност песника и прека, кроз и најмање ставри су присутства љубави за живот, тако да су искључена отуђења, већ и ми поред песника перманентно смо ангажовани у признавању неоспорних песничких истина, које тамо где садрже: прошлост, садашњост, будућност, и на тај начин изговорене, равне су Богу. И кроз субјект песников, који нам нимало не смета, играмо се откривања вечности живота и поништавања безнадешности, дакле љубав је једини сврсходни чиниоц, и то песник стално констатује и кад пева о мртвацима у гробљу, а више кроз предео, за кога се плашмо да му не оголи, у овом атомском веку, јер предели више и нису предели, јер шуме у свом сталном изумирању нису више леги тамни вилајети, јер зври су уплашеније од нас, јер годишња доба и више нису специфична у свом правом карактеру, тако да смо најчешће дуго загледи у коровски цвет, који побеђује и бетон, тамо где је могуће, и сан нам је све, избављење и искупљење, ослобођење од страха „између бића и бројева“, како то лепо рече Црњански, у свом „Роману о Лондону“.

У импресионистичком присутву грабења чак и мисаоне песме, песник је то око, које

и невидљиво претвара у видљиво, у слику којој краја нема, коју све стапа, да би све било слика, односно само део слике. Загледан у самог себе, кроз предео доводи до сталног пулсирања хумане поетске поруке, да смисао, велики у својој неадекватности, — постоји!

„Тамњаниште“ јесте шарени календар детињства, завичајних река што мењају пределе, које изумиру, завичајних сетви и жетви, младих жега, младих снегова, младога дрвећа, и песникове сузе на сатрулом дрвету.

Верујем да ће Момчило Милошевић, у свом даљем развојном (засада талентованом) путу, кроз стари предео, писати песме од снова, и свој пев довести до универзалности трансцендентне имагинације. Нека му зато послуже стихови из његове песме „Још јесам“:

„Сузим росом јер загрнуло
ме лањско жито
Јабуре дрвету враћам
тражећи изгубљени спас
Мисао буја cum ergo cogito
Никако да из града извадим
залутали клас“

Треба констатовати да је Милошевић успео кроз све своје безциклусне песме, да створи и да једну сталну изненађујућу кристалну чистоту, без икаквих херметичности, у певу, по идејно-тематској линији. Како да се скоро и не примећује да је „Тамњаниште“, збирка поезије бесциклусна! Већ нас, његове песме, сваком својом песмом, непрестано освежавају, да на тренутак заборављамо да нисмо узалудно — честити (најчешће скривени) путници свога људског срца.